

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a Mgr. Jana Passera v právní věci žalobce: **A. K.**, zastoupeného Michalem Benčokem, advokátem se sídlem Václavské nám. 17, 110 00 Praha 1, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra** se sídlem Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7, proti rozhodnutí ze dne 4. 6. 2004, č. j. OAM-1175/VL-07-ZA04-2004, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 28. 7. 2005, č. j. 55 Az 167/2004-28,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 4. 6. 2004 neudělil žalovaný žalobci azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu; zároveň vyslovil, že se na žalobce nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

V žalobě proti tomuto rozhodnutí žalobce napadl výrok o neudělení azylu; žalovanému zejména vytkl, že nepřihlédl k diskriminaci Berberů v marocké společnosti a k postupnému zatlačování jejich kultury, ačkoli oficiální zprávy o těchto jevech vypovídají. Práva Berberů jsou v žalobcově vlasti porušována, a žalobce se tak důvodně obává pronásledování ze strany marocké vlády. Navrhl proto, aby Krajský soud v Brně zrušil rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení; krajský soud však žalobu zamítl rozsudkem ze dne 28. 7. 2005.

Proti zamítavému rozsudku krajského soudu podal žalobce včas kasační stížnost. Domnívá se jednak, že řízení před žalovaným trpělo vadami, které vymezil pomocí paragrafového označení a slovního obsahu jednotlivých ustanovení správního řádu (§ 3 odst. 4, § 32 odst. 1, § 34 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 3), jakož i pomocí citace ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., které se obecně zmiňuje o tomto typu vad. Dále má žalobce s odkazem na § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. za to, že krajský soud nesprávně posoudil právní otázku pronásledování Berberů v Marockém království. Situace Berberů obecně ani příslušníků kmene Rifí konkrétně není rozhodně stabilizovaná; policejní a vládní orgány soustavně porušují lidská práva osob berberské národnosti, a žalobce se tak důvodně obává pronásledování kvůli své národnosti. Pokud by žalobcovy důvody nebylo možno podřadit pod ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu, domnívá se žalobce, že by mu mohl být udělen azyl z humanitárních důvodů podle § 14 tohoto zákona. Konečně bylo podle žalobce vadné i řízení před soudem [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]: krajský soud totiž nezjistil v úplnosti skutečný stav věci a vycházel jen z dokladů obsažených ve správním spisu.

Žalobce proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Brně a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Závěrem žalobce požádal o to, aby jeho kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek; tato žádost se však – s ohledem na zamítnutí kasační stížnosti – stala bezpředmětnou.

Kasační stížnost je částečně nepřípustná; ve zbytku pak není důvodná.

Co se týče poukazu na ustanovení správního řádu, která žalovaný údajně porušil, nelze jej považovat za řádně uplatněný důvod kasační stížnosti, jak jej vymezuje ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. Jednou ze zvláštních náležitostí kasační stížnosti (§ 106 odst. 1 s. ř. s.) je i označení důvodů, pro něž stěžovatel (jímž je zde žalobce) napadá rozhodnutí krajského soudu – tzv. stížních bodů. Stížní bod musí zpravidla zahrnovat jak skutkové, tak právní důvody, pro něž stěžovatel považuje rozhodnutí soudu za nezákonné. Důvody uvedené v § 103 odst. 1 s. ř. s. jsou však jen obecnými kategoriemi, které musí stěžovatel v kasační stížnosti naplnit konkrétním a jedinečným obsahem, tedy vylíčit, k jakým konkrétním vadám došlo podle jeho názoru v řízení před správním orgánem či před soudem, jakými blíže určenými vadami trpí podle něj rozhodnutí soudu, v čem přesně spatřuje stěžovatel nesprávné posouzení právní otázky soudem apod. Pouhá paragrafová či slovní citace některého zákonného ustanovení – v případě žalobce ustanovení správního řádu a ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. – tak jako stížní bod neobstojí. Žalobce sice uvedl v kasační stížnosti ustanovení totožná s těmi, která byla obsažena již v žalobě, ovšem ani v kasačním řízení nenabídl soudu žádné konkrétní námitky proti postupu správního orgánu, kterými by se soud mohl zabývat. Takto nekvalifikované tvrzení není stížním bodem, jak jej má na mysli § 103 odst. 1 s. ř. s., nýbrž tzv. jiným důvodem podle § 104 odst. 4 s. ř. s. Opírá-li se kasační stížnost o takový důvod, je v této části nepřípustná (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

Nepřípustná je kasační stížnost i v té části, v níž žalobce namítá, že mu měl být udělen azyl z humanitárního důvodu podle § 14 zákona o azylu. Podmínkou pro to, aby se kasační soud vůbec mohl zabývat konkrétní námitkou vznesenou v kasační stížnosti, je skutečnost, že žalobce uplatnil stejnou námitku již v řízení o žalobě; tak tomu však u námitky založené na ustanovení § 14 zákona o azylu není. Žalobce v žalobě zpochybnil pouze výrok o neudělení azylu podle § 12 zákona o azylu; v závěrečné větě žaloby se sice praví „*tím, že (žalovaný) mojí osobě azyl dle ustanovení §§ 12 a 14 neudělil, (...) moji žádost o udělení azylu v ČR posoudil nesprávně...*“, ovšem samotné uvedení číslice „14“ jistě nelze považovat za námitku proti neudělení azylu podle tohoto ustanovení. Z obsahu žaloby plyne

pouze tolik, že žalobce se cítí být pronásledován z důvodu národnosti, kteréžto tvrzení odpovídá obsahu ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu [„*má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu (...) národnosti*“]; aplikaci § 14 lze pak zvažovat pouze tehdy, pokud u žalobce *není* dán důvod pro udělení azylu podle § 12. To ale žalobce v žalobě netvrdil: naopak veškerou argumentaci založil na tom, že je pronásledován, nikoli na tom, že ačkoli pronásledován není, měla by mu být poskytnuta ochrana formou humanitárního azylu. Důvod kasační stížnosti opírající se o § 14 zákona o azylu tak nebyl uplatněn v řízení před krajským soudem, ačkoli uplatněn být mohl, a je proto nepřipustný (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

K věcnému posouzení tak zbývá v první řadě námitka nesprávného právního posouzení věci podle § 12 písm. b) zákona o azylu; této námitce však Nejvyšší správní soud nepřisvědčil. Žalobce dovozuje svůj nárok na udělení azylu podle tohoto ustanovení z obecného tvrzení, podle něž marocké orgány porušují lidská práva Berberů; přehlíží však několik zákonných podmínek pro udělení azylu. Zákon o azylu – nebo spíše institut azylu jako takový – jednak vyžaduje, aby se tvrzené azylové důvody vztahovaly přímo k žadateli; nestačí tedy obecně poukazovat na autoritářství režimu, nedemokratické praktiky, porušování občanských práv apod., nýbrž je třeba objasnit, jak konkrétně se tyto neblahé jevy projeví v životě žadatele a jak jej svou intenzitou přiměly k odchodu ze země. Další podmínkou je pak uplatňování politických práv a svobod ze strany žadatele [§ 12 písm. a) zákona o azylu] nebo jeho sociální charakteristika [§ 12 písm. b) tamtéž] - ať už vrozená, nebo zvolená. Konečně poslední podmínkou je buď pronásledování žadatele, nebo odůvodněná obava z něj.

Splnění všech těchto podmínek nebylo u žalobce prokázáno. Nesporně je splněna podmínka druhá, tj. příslušnost k sociální skupině osob určité národnosti; ostatní dvě podmínky však u žalobce nejsou dány. Jak v průběhu řízení před žalovaným, tak během následných řízení soudních žalobce uplatňoval především obecná tvrzení o tom, že osoby berberské národnosti jsou v jeho vlasti pronásledovány a diskriminovány; k žádosti o upřesnění byl schopen dodat pouze tolik, že mu rodný list nebyl vydán do dvou dnů, nýbrž do týdne, a jinak zůstal jen u neurčitých prohlášení, podle nichž byl na úřadech více kontrolován než Arabové a bylo s ním špatně zacházeno. V žalobě žalobce citoval část zprávy o dodržování lidských práv v Maroku za rok 2003, z níž plyne, že berberské kulturní dědictví postupně mizí. Ze zprávy je sice patrné, že marocká vláda nemá žádnou zvláštní kulturní politiku, který by podporovala berberské tradice a jazyk, ovšem proarabská koncepce kulturní politiky ještě o pronásledování nesvědčí. V kasační stížnosti už jsou pak obsaženy jen obecné proklamace o diskriminační politice marocké administrativy vůči Berberům; z ničeho není možno seznat, jak konkrétně se takové zacházení projevilo u žalobce, a pokud ke konkrétním útokům na žalobcova práva došlo, zda byly projevem vládní politiky a zda byly natolik intenzivní, aby žalobce přiměly k odchodu ze země. Nedostatek konkrétních tvrzení však není dán tím, že by se snad žalobce opomněl zmínit o něčem podstatném: naopak již ze správního spisu je zřejmé, že žalobce nemůže popsat určitější a intenzivnější projevy pronásledování proto, že jim osobně nikdy nebyl vystaven. Z popisu žalobcova příběhu je zřejmé, že samotnému žalobci nikdy žádná závažná újma na právech způsobena nebyla (považovat za pronásledování skutečnost, že žalobcova žádost byla vyřízena ve lhůtě o několik dnů delší, než stanoví zákon, je značně přepjaté), a pokud se přece jen cítil být dotčen nevlídným chováním úředníků, nevyplynulo to z oficiální politiky marockého státu, nýbrž z negativních osobních postojů úředníků, jak správně vyslovil žalovaný.

Nedůvodná je i námitka vad řízení před soudem spočívajících v tom, že soud nezjistil skutečný stav věci a vycházel jen ze skutečností doložených ve správním spisu; ostatně tato

námítka svědčí o nepochopení role soudu, zejména pak soudu správního, a popírá rozdíl v míře procesní aktivity, kterou zákon vyžaduje od účastníků na straně jedné a od soudu na straně druhé. Soud ve správním soudnictví zpravidla vychází ze skutečností doložených ve správním spisu, kde je obvykle zachyceno vše podstatné, co se týká žalobcovy věci. Pokud některé údaje chybí, ač bylo na místě je zjišťovat, může to žalobce namítat u soudu; nepostačí ovšem neurčitě prohlásit, že správní orgán nesprávně zjistil skutkový stav, nýbrž je třeba též uvést, v čem tato nesprávnost či neúplnost tkví, jakých informací je třeba k doplnění skutkového stavu věci a jakým způsobem by měly být opatřeny. Nic takového ovšem žalobce neučinil. Ve své žalobě citoval část ze zprávy o dodržování lidských práv v Maroku, která byla součástí správního spisu, a dodal, že žalovaný nedostatečně zjistil (a nesprávně zhodnotil) skutkový stav; nenavrl ale, jak by tato vada měla být zhojena. Není úkolem soudu domýšlet se, v čem přesně spatřoval žalobce neúplnost zjištěného skutkového stavu; je naopak na žalobci, aby svou výtku upřesnil a dal jasně najevo, v kterých směrech a případně jakým způsobem by měl soud doplnit dokazování provedené správním orgánem. Žalobce však pouze zahrnul do své žaloby informace, které byly obsahem správního spisu, a s kterými se tak soud sám poté seznámil; soud pak nemohl než shledat, že to, co uvádí žalobce, bylo při rozhodování známo i správnímu orgánu. Souhrn skutkových zjištění byl tak i z pohledu žalobce obsažen ve správním spisu ve své úplnosti (kdyby tomu tak nebylo, žalobce by přece uváděl skutečnosti jiné, ve správním spisu nezahrnuté), a žalobce a žalovaný se tedy lišili jen v právním posouzení totožných informací a v jejich významu pro azylové řízení. Krajský soud proto důvodně považoval souhrn skutkových zjištění za dostačující pro posouzení věci, a pokud žalobce sám nenavrl jeho doplnění, nemůže soudu vytýkat, že nedoplňoval ze své vlastní iniciativy.

Sluší se ještě dodat, že skutkový příběh žalobce spíše než o pronásledování z národnostních důvodů svědčí o tom, že žalobce je své vlasti obecně nespokojen, zejména z ekonomických důvodů, a zkouší žít v jiné zemi, kterou zvolil proto, že jej sem pozvali přátelé. Po svém prvním pobytu v České republice se žalobce ostatně do vlasti vrátil a před svým opětovným příchodem do České republiky tu žil ještě několik let; v České republice pak primárně nehledal ochranu před orgány vlastního státu, nýbrž „poznával Prahu“ a uvažoval o tom, jak by tu mohl legálně zůstat. Bezprostředním důvodem jeho žádosti o azyl pak byla snaha o legalizaci pobytu. I z ostatních žalobcových výpovědí je zřejmé, že v zemi původu nebyla porušována jeho základní lidská práva ani nebyl nijak ohrožen; jak sám uvedl, mohl by se vrátit, protože nebyl nijak „oficiálně“ pronásledován, ale nechce. Pouhá nevole žít ve vlastní zemi však není důvodem pro udělení azylu. Institut azylu je krajním prostředkem k ochraně cizinců v poměrně úzce vymezených případech porušování lidských práv; jeho účelem naproti tomu není zprošťovat cizince povinnosti zdržovat se na území cizího státu zásadně jen s platným vízem nebo na základě povolení k pobytu v souladu se zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. Jelikož u žalobce nejsou dány důvody pro udělení azylu, musí si své poměry uspořádat v souladu s tímto zákonem, pokud chce nadále pobývat na území České republiky.

Žalobce se svými námitkami tedy neuspěl. Jelikož v řízení o kasační stížnosti nevyšly najevo žádné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch;

žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly.

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. července 2006

JUDr. Marie Žiškova
předsedkyně senátu